

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΚΛΑΣΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Διδάσκουσα: Ναταλία Κυριακίδη

Α' Λυκείου κ.κ.

Έννοια του κλασικού

classis (λατ.) = τάξη, αρμονία →

classicus, a, um = αυτός που βρίσκεται σε τάξη, αρμονία

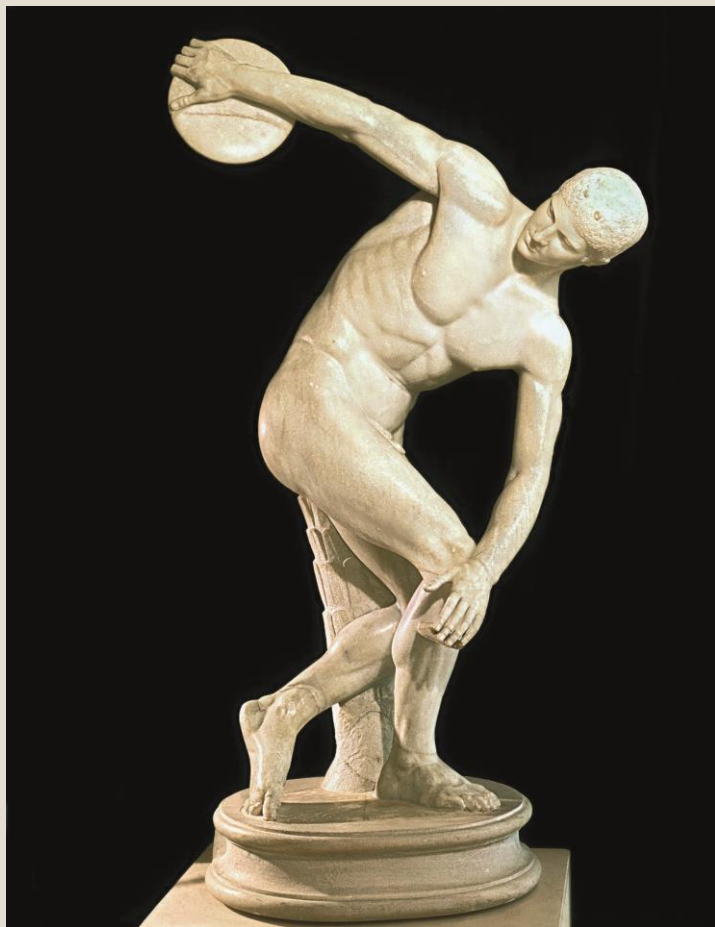
Κλασικός πολιτισμός: ο πολιτισμός που θεωρείται ακόμα και σήμερα πρότυπο, ο **αθηναϊκός**, κατ' επέκταση ελληνικός, πολιτισμός και ο **ρωμαϊκός** πολιτισμός

Ποιες δραστηριότητές μας χαρακτηρίζουμε με το επίθετο «κλασικός»;

Κλασικισμός

Κλασικισμός (ή νεοκλασικισμός):
πολιτισμικό, αισθητικό και καλλιτεχνικό
κίνημα της Γαλλίας, αλλά και ευρύτερα της
Ευρώπης, του 17ου και 18ου αιώνα (από
το 1660 ως και το 1715)

Ρωμαϊκό αντίγραφο
του Δισκοβόλου του Μύρωνα
(πρωτότυπο 450 π.Χ.)

Αντόνιο Κανόβα
Η αναζωογόνηση της Ψυχής
με το φιλή του Έρωτα
19^{ος} αι. μ.Χ.

Μπορείτε να σκεφτείτε κάποια νεοκλασικά σύγχρονα έργα τέχνης ή κτήρια;

Αξίες κλασικού πολιτισμού

Με τη βοήθεια ενός λεξικού να αποδώσετε τους πιο κάτω όρους:

1. μέτρο:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Αρχαϊκός κούρος

Ποσειδώνας του
Αρτεμισίου

Αξίες κλασικού πολιτισμού

2. κάλλος:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Αθλητές στους
Ολυμπιακούς Αγώνες

Οι Καρυάτιδες του
Ερεχθείου στην
Ακρόπολη

Αξίες κλασικού πολιτισμού

Παρθενώνας σε αναπαράσταση

1. αρμονία:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

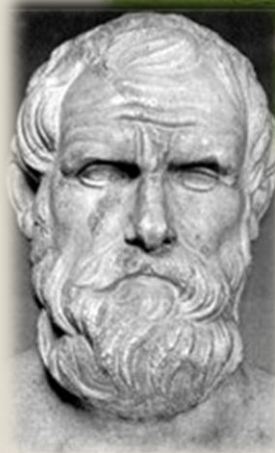

Αξίες κλασικού πολιτισμού

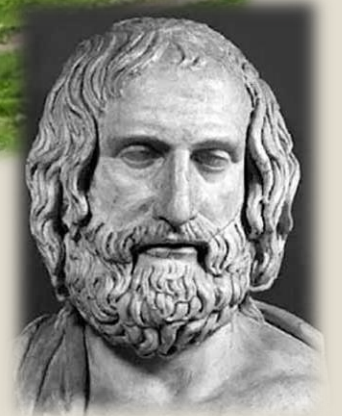
Θέατρο του Διονύσου

1. δημοκρατία:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Αριστοφάνης
(ποιητής κωμωδίας)

Ευριπίδης (ποιητής
τραγωδίας)

Κατ' οίκον εργασία

Να περιγράψετε το «Παιδί του Μαραθώνα» στη σελίδα 117 του βιβλίου σας (χρώμα, μορφή και στάση σώματος) και στη συνέχεια να το συνδέσετε με δύο (2) από τις αξίες του κλασικού πολιτισμού.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1) Ανάπτυξη επιστημών

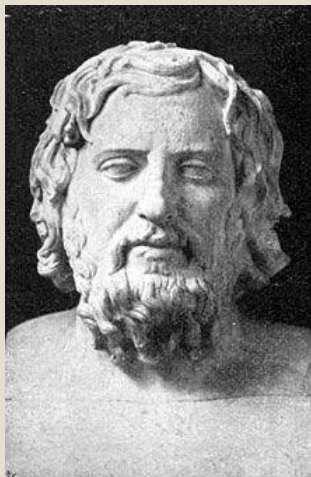
Ιστορία (5^{ος} αι.): η έρευνα του παρελθόντος με βάση τη διασταύρωση διαφορετικών μαρτυριών για τη διακρίβωση της αλήθειας

Φιλοσοφία (5^{ος} και 4^{ος} αι.): η διερεύνηση του τρόπου που λειτουργεί ο κόσμος και ο άνθρωπος

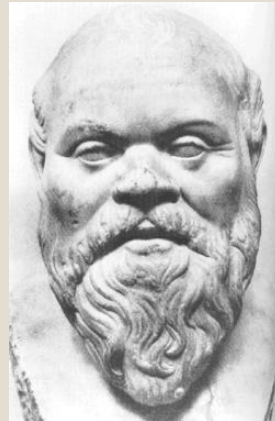
Θουκυδίδης

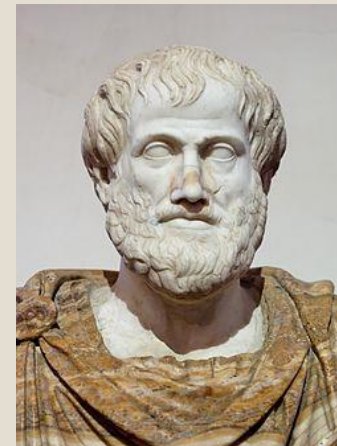
Ξενοφών

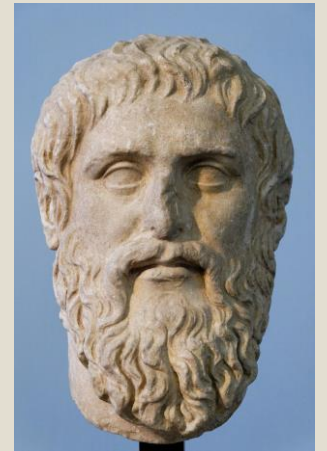
Σωκράτης

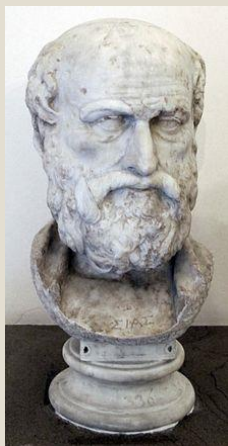
Πλάτωνας

Αριστοτέλης

Ρητορική (5^{ος} και κυρίως 4^{ος} αι.): η τέχνη του λόγου με βάση τον οποίο ο ομιλητής προσπαθεί να πείσει το ακροατήριο του με διαφορετικούς τρόπους πειθούς

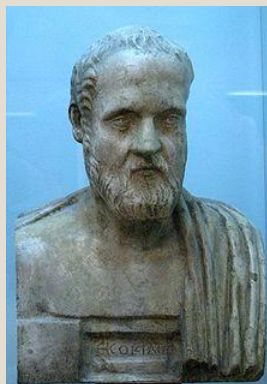

Λυσίας

Ισοκράτης

Δημοσθένης

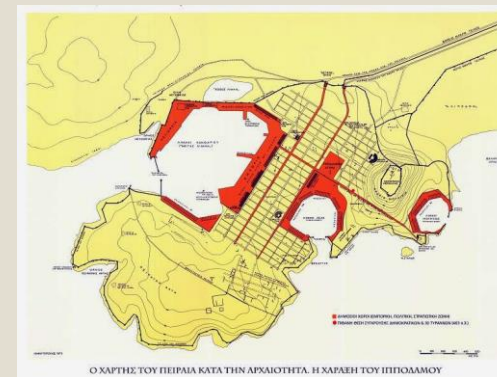
Αστρονομία, Μαθηματικά και Χωροταξία

(ο τρόπος που οργανώνεται η διαμόρφωση ενός χώρου) (5^{ος} αι.)

Μέτων

Ηλιοτρόπιον

Ιππόδαμος

Λιμάνι του Πειραιά

Σεληνιακός Κύκλος

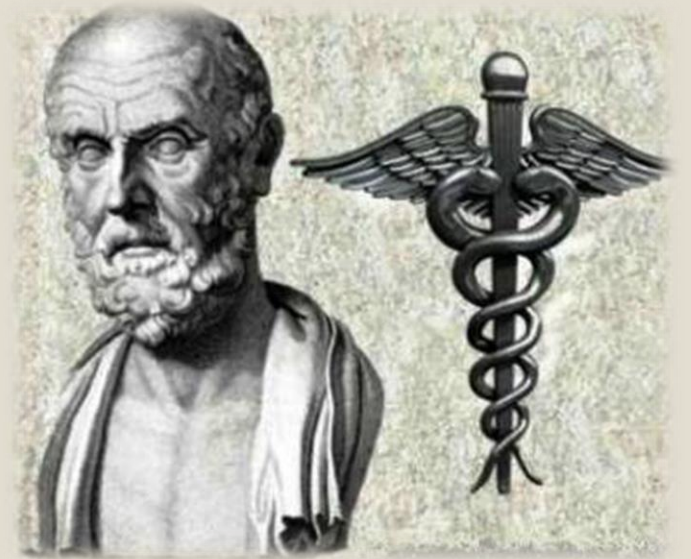
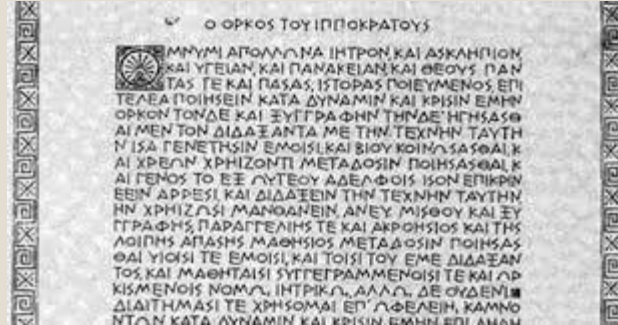
Ιατρική (5^{ος} αι.)

Ιπποκράτης

Ιπποκρατική θεωρία

Ανάπτυξη της παθολογίας και της χειρουργικής

Όρκος του Ιπποκράτη (βιοηθική: Πώς πρέπει να συμπεριφέρεται ένας γιατρός)

Δραστηριότητα

Αφού μελετήσετε τις διαφάνειες που αναφέρονται στην ανάπτυξη των επιστημών (9-11), να επιλέξετε έναν (1) από τους επιστήμονες που αναφέρονται και να παρουσιάσετε τη συμβολή του στην εξέλιξη της συγκεκριμένης επιστήμης. Θα χρειαστείτε τη βοήθεια του βιβλίου σας (σελ. 112-114) ή του διαδικτύου.

Επιστήμονας: .....

Συμβολή στην εξέλιξη της επιστήμης:

.....

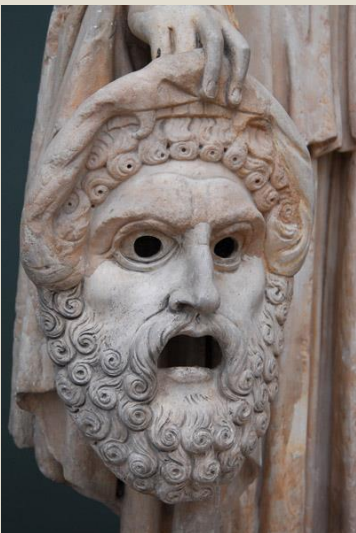
.....

.....

.....

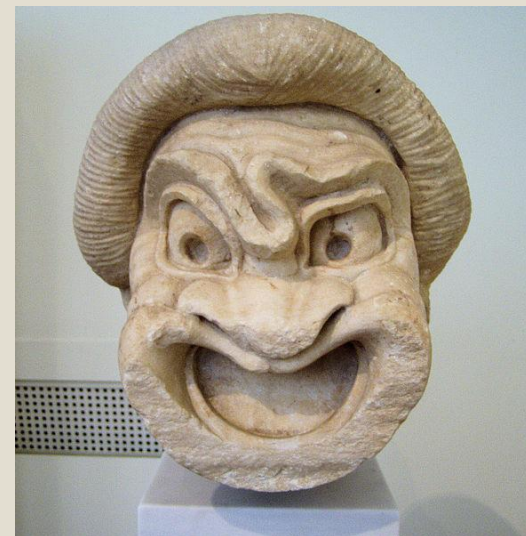
2) Ανάπτυξη δραματικής ποίησης **Τραγωδία, σατυρικό δράμα** (χιουμοριστική παρουσίαση ενός μυθολογικού θέματος) και **κωμωδία** (κυρίως 5^{ος} αι.)

Αισχύλος
Σοφοκλής
Ευριπίδης

Αριστοφάνης (πολιτική
κωμωδία) 5ος αι.

Μένανδρος (κωμωδία
χαρακτήρων) 4ος αι.

Δραστηριότητα (1)

Να διαβάσετε το πιο κάτω απόσπασμα από την κωμωδία *Βάτραχοι* του Αριστοφάνη (στ. 727-737) που γράφτηκε λίγο πριν την ήττα της Αθήνας στον Πελοποννησιακό Πόλεμο. Στη συνέχεια να εξηγήσετε ποια είναι η κριτική που ασκεί στους συμπολίτες του και ποια αρχή του κλασικού πολιτισμού προϋποθέτει μια τέτοια κριτική.

Και τους καλογεννημένους φρόνιμους πολίτες μας, άντρες τίμιους κι όπως πρέπει, σε παλαιίστρες, μουσική και Χορούς αναθρεμμένους, τους προπηλακίζουμε, και στις θέσεις βάζουμε όλες κάτι μούτρα μπρούντζινα, κάτι αχρείους και γιους αχρείων[...]

που η πόλη μήτε και για φαρμακούς στα παλιά καλά της χρόνια δε θα τους δεχότανε. Άμυαλοι! Μα τώρα αλλάξτε τελοσπάντων ταχτική· βάλτε τους καλούς στις θέσεις· αν πετύχετε, οι σοφοί θα σας επαινούν· αν πάλι τύχει κάποια αναποδιά και σκοντάψετε, θα λένε: «Πέσιμο είναι, μα έντιμο.»

Απάντηση:

.....

.....

.....

.....

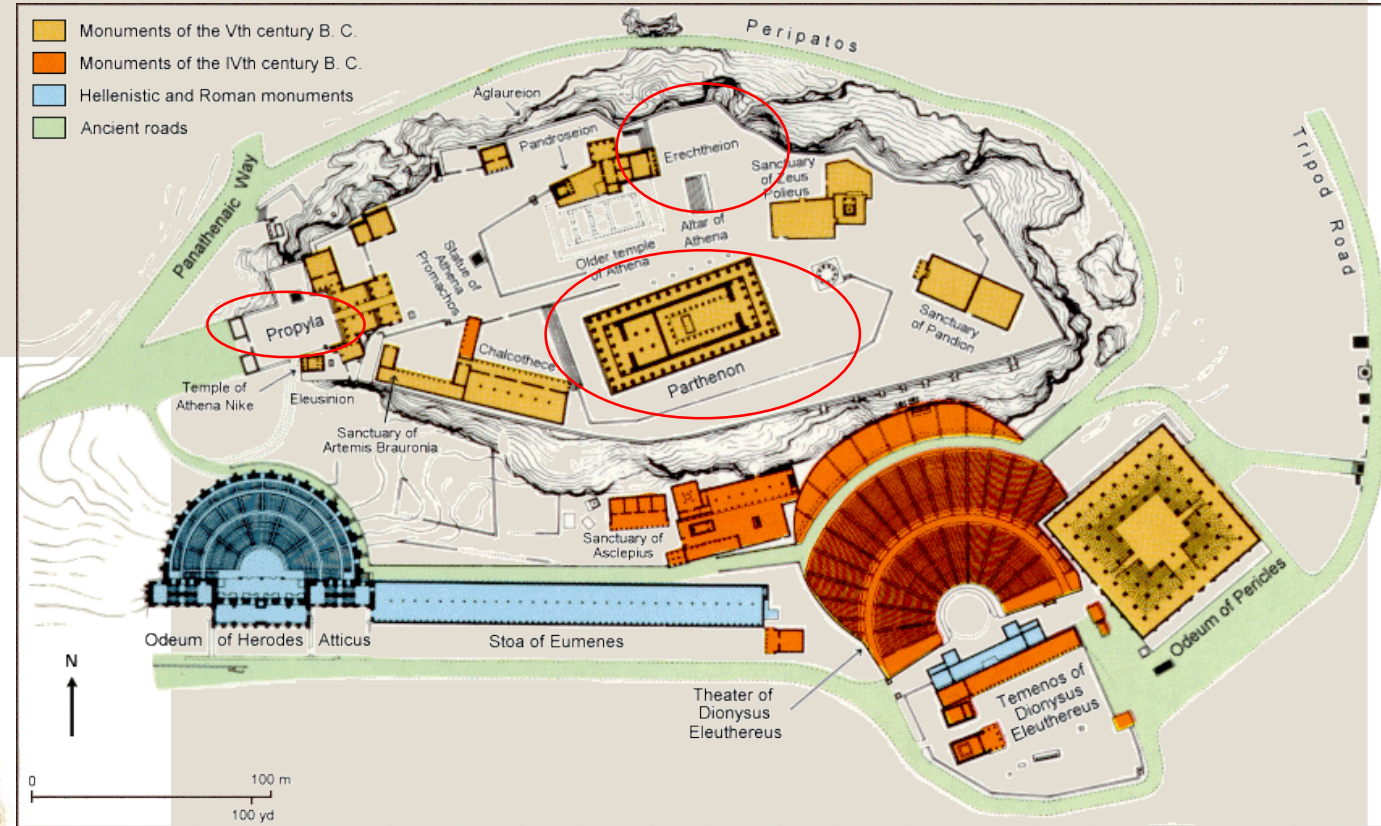
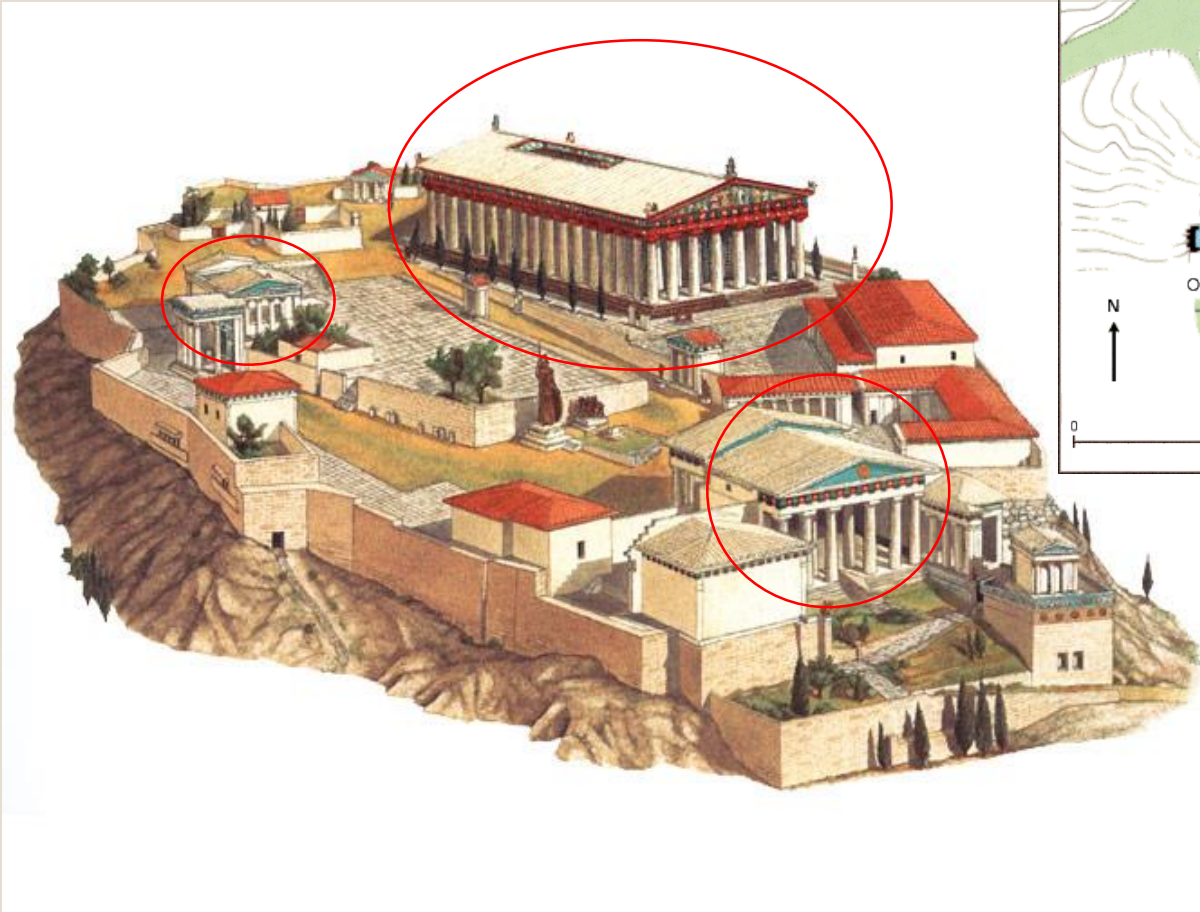
.....

.....

.....

.....

3) Αρχιτεκτονική

Ακρόπολη
(Προπύλαια, Παρθενώνας, Ερέχθειο)

Ικτίνος και Καλλικράτης

4) Γλυπτική (5^{ος} και 4^{ος} αι.)

χρυσελεφάντινα

Φειδίας, Μύρων και Λύσιππος

ορειχάλκινα

και μαρμάρινα αγάλματα

5) Αγγειοπλαστική

διακόσμηση

ερυθρόμορφη
(κόκκινες μορφές)

μελανόμορφη
(μαύρες μορφές)

θέματα της καθημερινότητας
και της θρησκευτικής ζωής
(δραματικοί αγώνες)

Δραστηριότητα (2)

Να περιγράψετε με λεπτομέρεια ένα από τα έργα τέχνης που παρουσιάζονται στις διαφάνειες 15-17 (για περιήγηση στην Ακρόπολη πατήστε πάνω στις εικόνες της διαφάνειας 15).

Έργο τέχνης: .....

Περιγραφή (σχήματα, χρώματα, μορφές):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Κατ' οίκον εργασία

Να εξηγήσετε δύο (2) από τους πιο κάτω όρους με βάση τα ζητούμενα στις παρενθέσεις:

1. **Ρητορική** (ορισμός, δύο [2] εκπρόσωποι)

.....
.....

2. **Δραματική ποίηση** (τρία [3] είδη, χρονικό πλαίσιο [αιώνας], δύο [2] εκπρόσωποι)

.....
.....

3. **Γλυπτική** (τρία [3] είδη, δύο [2] εκπρόσωποι)

.....
.....

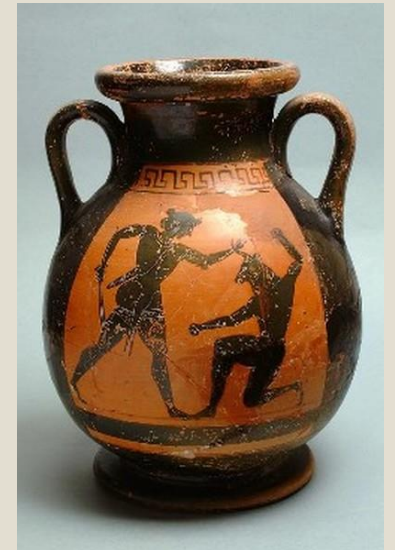
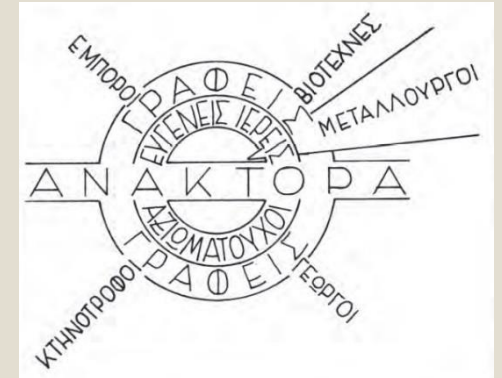
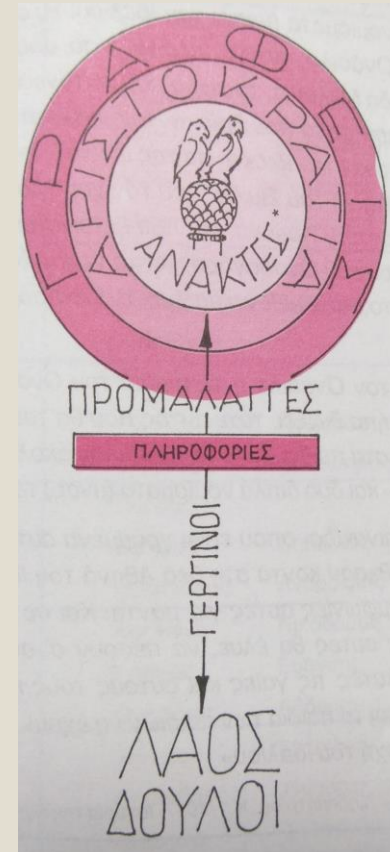
Κυπροκλασικός πολιτισμός

1. Κοινωνική συγκρότηση

- Να συγκρίνετε τα διπλανά σχεδιαγράμματα (Ιστορία της Κύπρου, σελ. 44 και 111) και να εξηγήσετε ποιες είναι οι διαφορές στην κοινωνική συγκρότηση της κυπροκλασικής κοινωνίας.

2. Θρησκεία

- Αφού μελετήσετε τη σελ. 118 της Ιστορίας της Κύπρου να αναφέρετε ποια ήταν η κυρίαρχη θρησκεία στην κλασική Κύπρο και ποια κατά την κυπροαρχαϊκή περίοδο (Ιστορία της Κύπρου, σελ. 89).

Αττική μελανόμορφη
πελική με παραστάσεις
από τη σύλληψη του
Μινώταυρου.

3. Τέχνη

α. Αρχιτεκτονική

Ανάκτορο στο Βουνί

Μυκηναϊκό Ανάκτορο

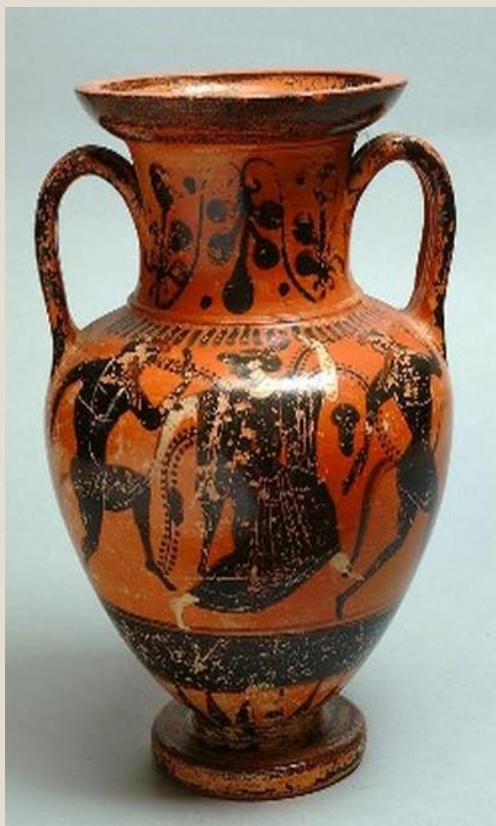
β. Γλυπτική

Είδη:

- Αγάλματα
- Επιτύμβια μνημεία (σε τάφους)

γ. Κεραμική

δ. Νομίσματα

https://www.boccf.org/el-GR/museums-and-collections-gr/museum-and-collection-gr/browse_collection/?pageno=2&cats=64

Είδη νομισμάτων (βιβλίο σελ. 118):

- .....
- .....
- .....

4. Γράμματα (επιστήμες και λογοτεχνία)

- Ανάπτυξη φιλοσοφίας και ιστορίας από κύπριους μαθητές μεγάλων Ελλήνων φιλοσόφων
- Ποίηση στα αθηναϊκά πρότυπα

Κατ' οίκον εργασία

Αφού μελετήσετε τα ευρήματα της κυπροκλασικής περιόδου (διαφάνειες 21-22 και βιβλίο Ιστορίας της Κύπρου σελ. 114 -118) και θυμηθείτε τα αντίστοιχα ευρήματα της προηγούμενης εποχής (βιβλίο σελ. 84-95), να εντοπίσετε δύο στοιχεία που παραμένουν τα ίδια και δύο νέα στοιχεία στην τέχνη της Κύπρου.

Διατήρηση παλαιών στοιχείων	Νέα στοιχεία
1.	1.
2.	2.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ
(475-325 Π.Χ.)

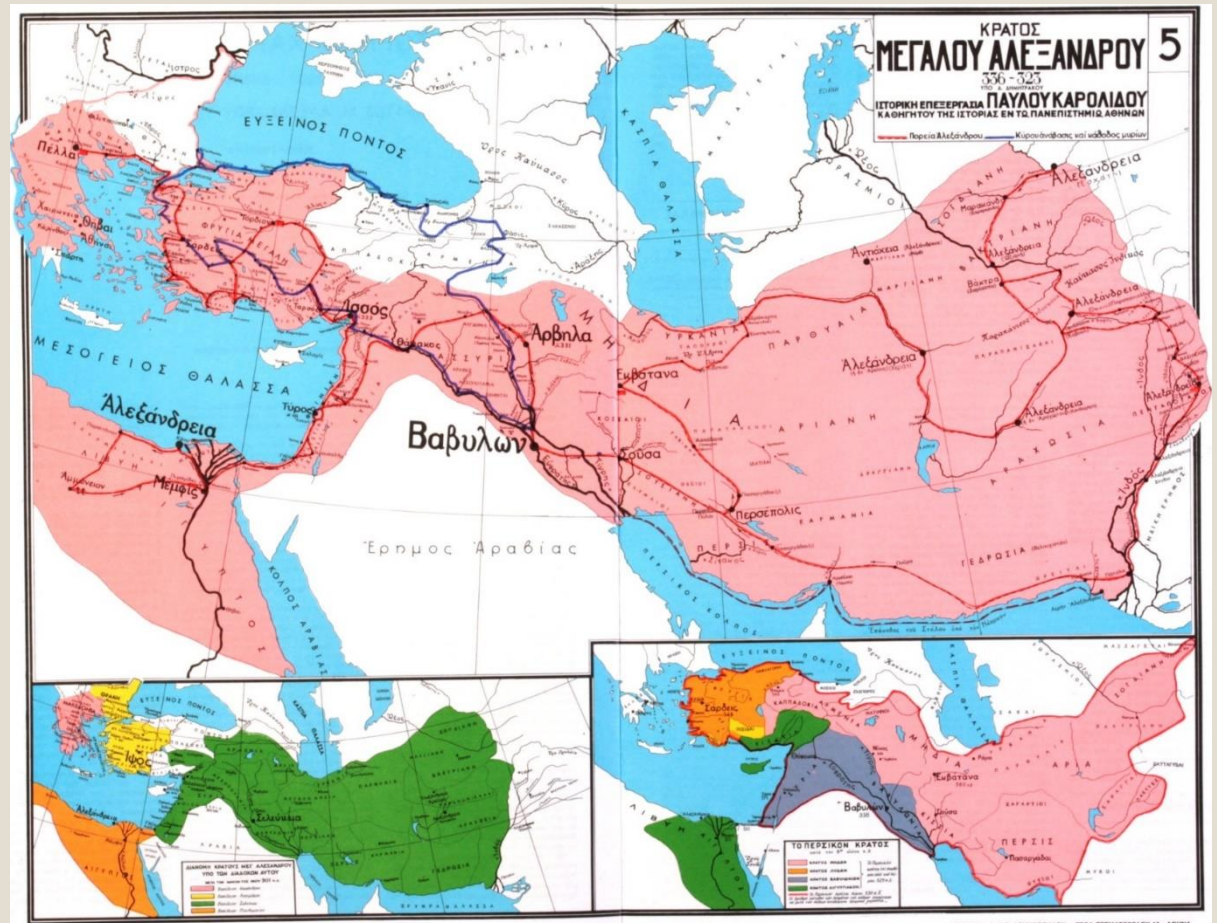
Οι διάδοχοι του Μ. Αλεξάνδρου

- 323 π.Χ.: Θάνατος Μ. Αλεξάνδρου
- Πρόβλημα διαδοχής (κανένας ικανός διάδοχος εξ αίματος)

- Συνέπειες (βιβλίο σελ. 124):

- .....
- .....
- .....

Η διάσπαση του κράτους

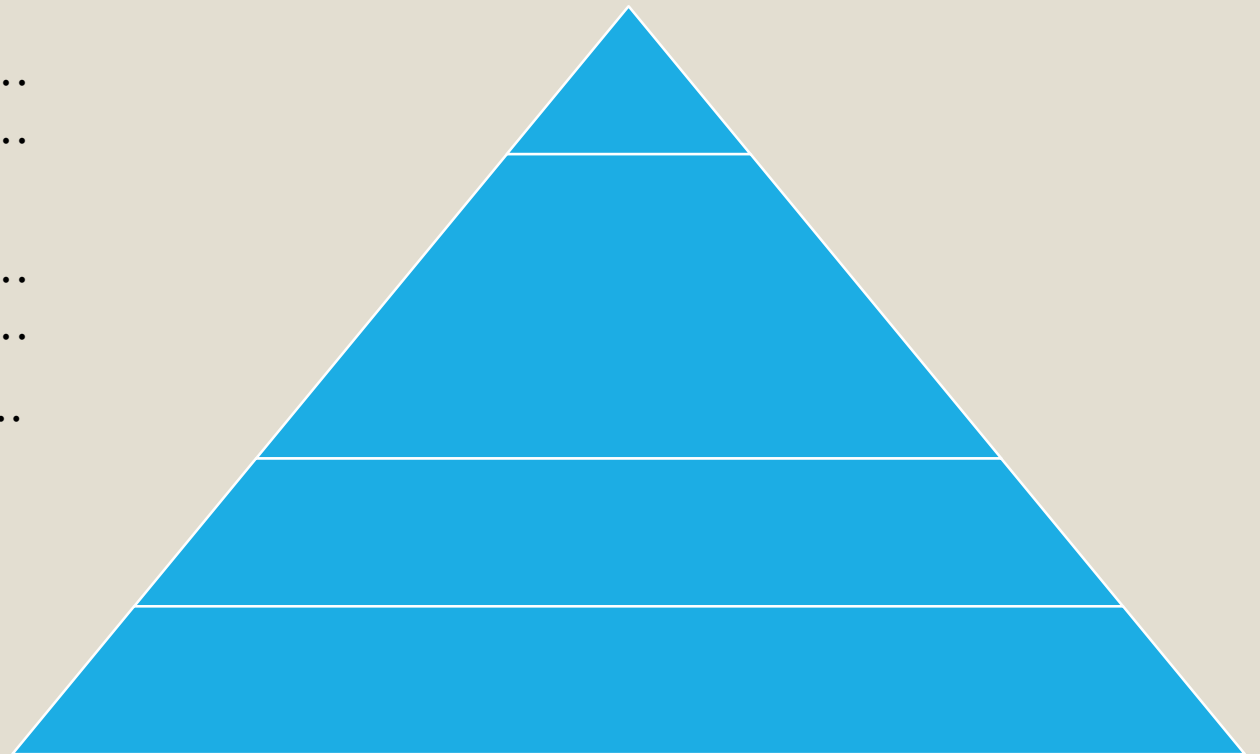
Τα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνοιστικού κόσμου

1. **Ενιαίο οικονομικό σύστημα – χαρακτηριστικά (βιβλίο σελ. 127):**

- (α) .....
- .....
- (β) .....
- .....
- (γ) .....

2. **Ανάπτυξη της δουλειάς:** χρησιμοποίηση δούλων για τις ανάγκες της αστικής τάξης των μεγαλουπόλεων

**κοινωνική πυραμίδα ελληνοιστικής κοινωνίας
Συμπληρώστε (βιβλίο σελ. 128)**

Τα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου

3. Απόλυτη μοναρχία:

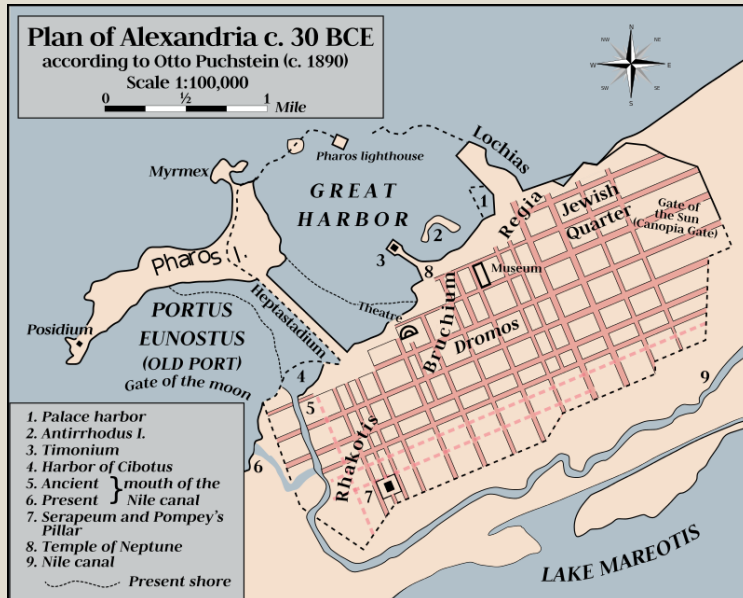
Σε ποιες άλλες περιόδους / σε ποιους άλλους πολιτισμούς κυριαρχεί το πολίτευμα της απόλυτης μοναρχίας;

Προτομή του Πτολεμαίου II ή III (βασιλιά της Αιγύπτου)

4. Ανάπτυξη μεγαλουπόλεων στην Ανατολή (π.χ. Αλεξάνδρεια):

Να αναφέρετε κάποιες σύγχρονες μεγαλουπόλεις και να εντοπίσετε τρία (3) χαρακτηριστικά τους.

Κατ' οίκον εργασία (1)

Αφού μελετήσετε τα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου να τα συγκρίνετε με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά των σύγχρονων κρατών και να εντοπίσετε μία (1) ομοιότητα και μία (1) διαφορά.

Ομοιότητα:

.....

.....

.....

Διαφορά:

.....

.....

.....

Οι συμπολιτείες

- **Αίτια συγκρότησης:**

- (α) .....

- (β).....

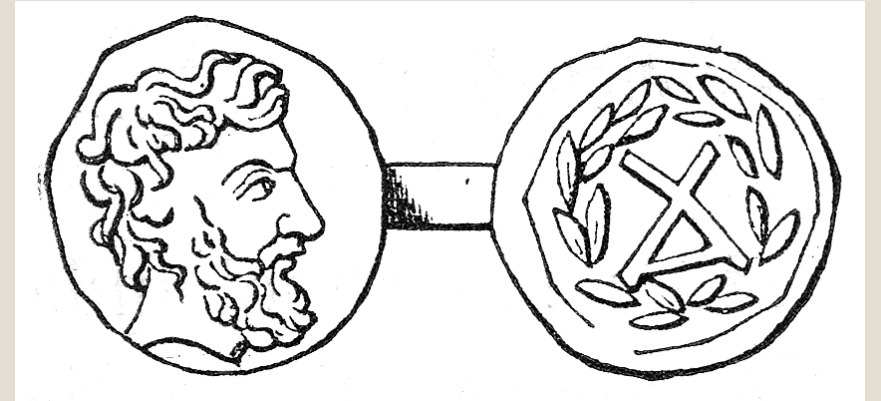
- **Συγκρότηση (ορισμός):**

- **Αχαϊκή Συμπολιτεία - πολιτειακό σύστημα (όργανα):**

- (α) .....

- (β) .....

- (γ) .....

Απόδοση όψεων νομίσματος της Αχαϊκής Συμπολιτείας. Στα δεξιά εικονίζεται ίσως το έμβλημά της.

Κατ' οίκον εργασία (2)

Να διερευνήσετε στο διαδίκτυο τους πιο κάτω όρους και να συμπληρώσετε τα κατατοπιστικά σημειώματα:

Ομοσπονδία (ορισμός και δύο [2] σύγχρονα παραδείγματα):

.....

.....

.....

Συνομοσπονδία (ορισμός και δύο [2] σύγχρονα παραδείγματα):

.....

.....

.....